

Nr 352.

Av herrar **Franzon** och **Anderberg**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379), m. m.*

I anslutning till de sakkunnigas förslag förordas i propositionen icke någon ändring i fråga om den nuvarande självständiga fastighetstaxeringsorganisationen, som således jämväl i fortsättningen skall fungera med bibehållande av tvenne beskattningsnämnder i första instans på landet. Tanken på att låta fastighetstaxeringen å landet ombesörjas av blott en primärinstans har emellertid i andra sammanhang, då fastighetstaxeringsfrågorna varit aktuella, haft goda förespråkare. Enligt departementschefens uttalande vill det synas, som om det förnämsta skälet mot en förenkling av organisationen i nämnda riktning vore att söka i svårigheterna att uppbringa ett erforderligt antal tillräckligt kvalificerade personer för uppgiften att biträda nämnderna under den begränsade tid, då taxeringsarbetet i första instans påginge. Frågan är emellertid, om anförda skäl verkligen skall anses fullt bindande och övertygande, då det gäller att avvisa de allmänt erkända fördelar, som kunna vinnas vid en genomgripande förändring av landsbygdens fastighetstaxering.

Det torde vara obestridligt att den nuvarande organisationens brister främst åstadkommas genom att systemet med två lokala nämnder är alltför tyngande ur organisatorisk synpunkt; samarbetet mellan landskontoren och nämnderna försvåras och den tid, som kan utmätas för såväl de lokala nämndernas som fastighetsprövningsnämndens arbete, blir alltför kort. Ett försämrat taxeringsutfall måste oavvisligen bli följderna härav. Trots de förbättringar, som vid allmänna fastighetstaxeringar på senare år uppnåtts, föreligger på många håll misstro mot taxeringsvärdena såsom uttryck för fastigheternas verkliga värden. En tämligen omild kritik insattes exempelvis i detta hänseende helt nyligen vid remissbehandlingen av förslaget om värdestegringsskatt. Det framstår därför som angeläget att ökade möjligheter skapas för att åstadkomma rättelse. Departementschefen är enligt sitt uttalande i propositionen fullt medveten härom. I syfte att åstadkomma förbättringar föreslås, att ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden skall inkopplas som den förmedlande och utjämnande länken mellan lokala särintressen och att ifrågasvarande delvis nya uppgifter för ordföranden framför allt skola utövas under den tid, då beredningsnämndens arbete pågår.

Därest vikten av den konsulterande och övervakande verksamhet, som anförtros åt ordförande i fastighetstaxeringsnämnd, så starkt markeras, måste man emellertid fråga sig, om ej lika stora svårigheter komma att erbjuda sig, då det gäller att finna för dessa uppgifters handhavande särskilt lämpliga ordförande, som i motsvarande fall skulle ha förelegat, därest tanken på en förenkling av nämndssystemet och inrättandet av fastighetstaxeringskonsulenter förverkligats. Uppfattar man på detta sätt vad som i propositionen innerst åsyftas med de föreslagna förbättringarna av fastighetstaxeringsorganisationen, synes föreligga stark anledning till eftertanke, om ej den lyckligaste lösningen dock ligger i att nu åstadkomma en mer genomgripande reform.

Främst synes härvid ifrågakomma att den i städerna gällande ordningen för fastighetstaxeringen tillämpas jämväl å landsbygden. Detta innebär icke att lekmannainflytandet på taxeringen skulle minska. Det bör nämligen tillses, att de nya distrikten för taxeringen i första instans i stort sett motsvara de nuvarande beredningsnämndernas verksamhetsområden. Vad som skulle bortfalla vid avvecklingen av systemet med två lokala nämnder skulle vara den nuvarande mellaninstansen, vars övervaknings- och samordningsuppgifter i stället skulle övertagas av särskilt kvalificerade konsulenter med samma sakkunskap som i propositionen förutsättes skola återfinnas hos fastighetstaxeringsnämndernas ordförande. Som skäl för en dylik förenklad organisation må särskilt framhållas, att mellaninstansen icke kunnat effektivt utnyttjas för vinnande av kontroll över det fortlöpande taxeringsarbetet. Anledningen härtill ligger i öppen dag: dels har mellaninstansens arbetsperiod varit alltför kort och dels har denna instans fullständigt saknat kvalificerade biträden; utan sådana biträden har det stora arbetsmaterialet ej kunnat genomarbetas. Vidare må påpekas, att det icke är möjligt att under den korta tid, som kan tillmätas beredningsnämndens arbete vid ett tvånämndssystem, tillgodose önskemålen angående kontroll över arbetet och utjämnande av lokala särintressen på ett tidigt stadium; i vart fall synes härför krävas en kraftig och dyrbar förstärkning av ordförandens tekniska resurser, exempelvis genom ställande av kanslipersonal till hans förfogande. Då på grund härav en lämplig utväg till undanröjande av föreliggande brister icke torde stå att vinna inom ramen för ett tvånämndssystem, erfordras uppenbarligen en organisationsförändring för svårigheternas övervinnande. Det må framhållas, att taxeringsnämndsordförandenas riksförbund vid remissbehandlingen uttalat sig till förmån för en enda primärinstans under förutsättning att ett nödigt antal konsulenter ställdes till beredningsnämndernas förfogande. Man torde ej kunna undgå att fästa särskild vikt vid detta uttalande från en organisation av personer, som just vid praktiskt taxeringsarbete i första instans vunnit sina erfarenheter. Att den självständiga fastighetstaxeringsorganisationen i sina grunddrag nära ansluter sig till det system, som tillämpas vid den årliga taxeringen, synes också medföra en önskvärd förenkling.

De önskemål, som önskas tillgodosedda beträffande fastighetstaxeringen å landsbygden, äro sålunda i huvudsak följande:

1) Fastighetstaxeringen i första instans anförtros åt nämnder, som utses efter i stort sett samma grunder som de nuvarande beredningsnämnderna.

2) Distrikten sammanföras gruppvis till större enheter, för vilka utses en gemensam fastighetstaxeringskonsulent. Varje sådan konsulent bör under taxeringsintendentens ledning utöva den konsulterande och övervakande verksamhet, som enligt propositionen jämlikt 65 och 66 §§ taxeringsförordningen skall ankomma å ordförande i fastighetstaxeringsnämnd.

3) Prövningsnämndsarbetet omorganiserar sig med utgångspunkt från att det torde kunna påbörjas en månad tidigare än nu.

Ifrågavarande ändringar torde icke vara av beskaffenhet att kräva mera vidlyftig omredigering av författningsförslagen.

Med hänsyn härtill hemställes,

att riksdagen i samband med behandlingen av förutnämnda proposition måtte besluta om en omläggning av fastighetstaxeringsorganisationen å landsbygden med den huvudsakliga utformning, som ovan angivits.

Stockholm den 28 oktober 1943.

L. Franzon.

Rud. Anderberg.